

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

NGUYỄN ĐOÀN TRUNG HIẾU

**NGHIÊN CỨU CHẾ TẠO VẬT LIỆU NANO
HỆ $\text{Fe}_2\text{O}_3\text{-Mn}_2\text{O}_3\text{-La}_2\text{O}_3$, $\text{CeO}_2\text{-Mn}_2\text{O}_3\text{-Fe}_2\text{O}_3$
ĐỂ HẤP PHỤ ASEN TRONG NƯỚC**

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC VẬT CHẤT

Thái Nguyên - Năm 2015

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

NGUYỄN ĐOÀN TRUNG HIẾU

**NGHIÊN CỨU CHẾ TẠO VẬT LIỆU NANO
HỆ $\text{Fe}_2\text{O}_3\text{-Mn}_2\text{O}_3\text{-La}_2\text{O}_3$, $\text{CeO}_2\text{-Mn}_2\text{O}_3\text{-Fe}_2\text{O}_3$
ĐỂ HẤP PHỤ ASEN TRONG NƯỚC**

Chuyên ngành: Hóa Vô cơ

Mã số: 60 44 01 13

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC VẬT CHẤT

Người hướng dẫn khoa học: PGS.TS. Lưu Minh Đại

Thái Nguyên - Năm 2015

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của riêng tôi dưới sự hướng dẫn của PGS.TS. Lưu Minh Đại. Các số liệu, kết quả trong luận văn là hoàn toàn trung thực và chưa được công bố trong bất kỳ công trình nào khác.

Tác giả luận văn

Nguyễn Đoàn Trung Hiếu

LỜI CẢM ƠN

Trong quá trình học tập, nghiên cứu và hoàn thành đề tài luận văn, tôi đã nhận được rất nhiều sự giúp đỡ, tạo điều kiện của Ban Giám hiệu, khoa Sau đại học, khoa Hóa học, các thầy cô giáo trường Đại học Sư phạm Thái Nguyên và ban lãnh đạo cùng tập thể cán bộ nhân viên phòng Vật liệu Vô cơ, Viện Khoa học Vật liệu thuộc Viện Hàn lâm Khoa học và Công nghệ Việt Nam. Tôi xin chân thành cảm ơn.

Đặc biệt, tôi xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc tới PGS.TS. Lưu Minh Đại, người đã tận tình hướng dẫn, giúp đỡ, tạo điều kiện thuận lợi để tôi hoàn thành bản luận văn.

Cuối cùng, tôi xin gửi lời cảm ơn đến người thân trong gia đình, đồng nghiệp, bạn bè đã luôn quan tâm, động viên, giúp đỡ tôi trong suốt quá trình học tập và nghiên cứu.

Tác giả luận văn

Nguyễn Đoàn Trung Hiếu

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC	iii
DANH MỤC CÁC KÝ HIỆU, CHỮ VIẾT TẮT	iv
DANH MỤC CÁC BẢNG	v
DANH MỤC CÁC HÌNH	vi
MỞ ĐẦU	1
CHƯƠNG 1. TỔNG QUAN	2
1.1. Tình hình ô nhiễm arsen	2
1.1.1. Nguồn gốc ô nhiễm arsen	2
1.1.2. Hiện trạng ô nhiễm arsen trong nước ngầm	3
1.1.3. Cơ chế tác hại của ô nhiễm arsen	5
1.2. Giải pháp xử lý arsen từ môi trường nước	9
1.2.1. Các phương pháp xử lý arsen	9
1.2.2. Phương pháp hấp phụ	10
1.2.3. Tình hình nghiên cứu sử dụng vật liệu oxit hấp phụ arsen	14
1.3. Phương pháp tổng hợp vật liệu nano oxit	17
1.3.1. Phương pháp kết tủa	17
1.3.2. Phương pháp sol-gel	18
1.3.3. Phương pháp đốt cháy gel	19
1.4. Tình hình nghiên cứu về oxit hỗn hợp nền Ce(La)-Mn-Fe	21
CHƯƠNG 2. KỸ THUẬT THỰC NGHIỆM	23
2.1. Phương pháp tổng hợp oxit hỗn hợp nền Ce(La)-Mn-Fe	23
2.1.1. Hóa chất	23
2.1.2. Phương pháp tổng hợp	23
2.1.3. Quy trình tổng hợp	24
2.2. Phương pháp nghiên cứu đặc trưng của vật liệu	26

2.2.1. Phương pháp phân tích nhiệt.....	26
2.2.2. Phương pháp nhiễu xạ tia X.....	27
2.2.3. Phương pháp hiển vi điện tử	28
2.2.4. Phương pháp tán xạ năng lượng tia X.....	29
2.2.5. Phương pháp đo diện tích bề mặt riêng	30
2.2.6. Phương pháp quang phổ hồng ngoại.....	31
2.2.7. Phương pháp xác định điểm điện tích không của vật liệu	32
2.3. Phương pháp nghiên cứu khả năng hấp phụ của vật liệu.....	32
2.4. Phương pháp phân tích nguyên tố.....	33
CHƯƠNG 3. KẾT QUẢ VÀ THẢO LUẬN.....	35
3.1. Chế tạo oxit hỗn hợp nền Ce(La)-Mn-Fe.....	35
3.1.1. Chế tạo oxit hỗn hợp $\text{CeO}_2\text{-Mn}_2\text{O}_3\text{-Fe}_2\text{O}_3$	35
3.1.2. Chế tạo oxit hỗn hợp $\text{Fe}_2\text{O}_3\text{-Mn}_2\text{O}_3\text{-La}_2\text{O}_3$	43
3.2. Ứng dụng vật liệu oxit hỗn hợp nền Ce(La)-Mn-Fe hấp phụ As(V) ...	52
3.2.1. Vật liệu oxit hỗn hợp $\text{Ce}_{1-x}\text{Mn}_x\text{O}_2\text{-Fe}_{2-y}\text{Mn}_y\text{O}_3$ hấp phụ As(V)	52
3.2.2. Vật liệu oxit hỗn hợp $\text{Fe}_2\text{O}_3\text{-Mn}_2\text{O}_3\text{-La}_2\text{O}_3$ hấp phụ As(V)	58
KẾT LUẬN	65
DANH MỤC CÁC CÔNG TRÌNH KHOA HỌC ĐÃ CÔNG BỐ	66
TÀI LIỆU THAM KHẢO.....	67
PHỤ LỤC	

DANH MỤC CÁC KÝ HIỆU, CHỮ VIẾT TẮT

BET	Brunauer- Emmett - Teller : Phương pháp xác định diện tích bề mặt (lấy theo tên riêng của 3 nhà khoa học)
CMF73	Vật liệu oxit hỗn hợp nền $\text{CeO}_2\text{-Mn}_2\text{O}_3\text{-Fe}_2\text{O}_3$ có tỷ lệ $(\text{Ce}+\text{Mn})/\text{Fe} = 7/3$
DTA	Differential Thermal Analysis: Phân tích nhiệt vi sai
EDX	Energy Dispersive X-Ray Spectroscopy: Phổ tán xạ năng lượng tia X
KL/PVA	Tỷ lệ mol ion kim loại so với PVA
LMF73	Vật liệu oxit hỗn hợp nền $\text{Fe}_2\text{O}_3\text{-Mn}_2\text{O}_3\text{-La}_2\text{O}_3$ có tỷ lệ $\text{La}/(\text{Mn}+\text{Fe}) = 7/3$
PVA	Poly vinyl ancol: polyme vinyl ancol
S_{BET}	Diện tích bề mặt riêng xác định theo phương pháp BET
SEM	Scanning Electron Microscopy: Hiển vi điện tử quét
TGA	Thermal Gravity Analysis: Phân tích nhiệt trọng lượng
TLTK	Tài liệu tham khảo
XRD	X-Ray Diffraction: Nhiễu xạ tia X

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 1.1: Số liệu báo cáo tình hình ô nhiễm asen của UNICEF năm 2004	4
Bảng 1.2: Dung lượng hấp phụ cực đại đối với asen	16
Bảng 1.3: Một số oxit nano tổng hợp bằng phương pháp kết tủa	18
Bảng 1.4: Một số oxit nano tổng hợp bằng phương pháp sol-gel	19
Bảng 1.5: Một số oxit nano tổng hợp bằng phương pháp đốt cháy gel polime	21
Bảng 3.1: Xác định hiệu suất hấp phụ As(V) trên oxit hỗn hợp $Ce_{1-x}Mn_xO_2$ - $Fe_{2-y}Mn_yO_3$	53
Bảng 3.2: Xác định hiệu suất hấp phụ As(V) trên CMF73 theo thời gian	54
Bảng 3.3: Xác định các giá trị pH của CMF73	55
Bảng 3.4: Xác định hiệu suất hấp phụ As(V) trên CMF73 theo pH	56
Bảng 3.5: Xác định dung lượng hấp phụ As(V) trên CMF73	57
Bảng 3.6: Xác định hiệu suất hấp phụ trên oxit hỗn hợp Fe_2O_3 - Mn_2O_3 - La_2O_3 ...	59
Bảng 3.7: Xác định hiệu suất hấp phụ As(V) trên LMF73 theo thời gian	59
Bảng 3.8: Xác định các giá trị pH của LMF73	60
Bảng 3.9: Xác định hiệu suất hấp phụ As(V) trên LMF73 theo pH	62
Bảng 3.10: Xác định dung lượng hấp phụ As(V) trên LMF73	63

DANH MỤC CÁC HÌNH

Hình 1.1. Đường đẳng nhiệt Langmuir và sự phụ thuộc của C_f/q vào C_f	13
Hình 2.1: Sơ đồ tổng hợp mẫu oxit bằng phương pháp đốt cháy gel PVA	24
Hình 3.1: Giảm đồ phân tích nhiệt DTA-TGA của gel $(Ce^{3+}+Mn^{2+}+Fe^{3+})$ -PVA.	36
Hình 3.2: Giảm đồ XRD của mẫu gel $(Ce^{3+}+Mn^{2+}+Fe^{3+})$ -PVA nung theo nhiệt độ	37
Hình 3.3: Phổ EDX của mẫu gel $(Ce^{3+}+Mn^{2+}+Fe^{3+})$ -PVA nung ở 700°C.....	38
Hình 3.4: Phổ FTIR của mẫu gel $(Ce^{3+}+Mn^{2+}+Fe^{3+})$ -PVA nung theo nhiệt độ	39
Hình 3.5: Giảm đồ XRD của mẫu oxit hỗn hợp $x\%(CeO_2-Mn_2O_3)-y\%Fe_2O_3$	41
Hình 3.6: Giảm đồ XRD của mẫu oxit hỗn hợp $70\%(CeO_2-Mn_2O_3)-30\%Fe_2O_3$	42
Hình 3.7: Ảnh SEM của mẫu oxit hỗn hợp $70\%(CeO_2-Mn_2O_3)-30\%Fe_2O_3$ ..	43
Hình 3.8: Giảm đồ phân tích nhiệt DTA-TGA của gel $(La^{3+}+Mn^{2+}+Fe^{3+})$ -PVA	44
Hình 3.9: Giảm đồ XRD của mẫu gel $(La^{3+}+Mn^{2+}+Fe^{3+})$ -PVA nung theo nhiệt độ	46
Hình 3.10: Phổ EDX của mẫu perovskit $LaMn_{0.5}Fe_{0.5}O_3$	47
Hình 3.11: Phổ FTIR của mẫu gel $(La^{3+}+Mn^{2+}+Fe^{3+})$ -PVA nung theo nhiệt độ	48
Hình 3.12: Giảm đồ XRD của mẫu $x\%La_2O_3-y\%(Mn_2O_3-Fe_2O_3)$	49
Hình 3.13: Giảm đồ XRD mẫu oxit hỗn hợp $70\%La_2O_3-30\%(Mn_2O_3-Fe_2O_3)$	51
Hình 3.14: Ảnh SEM của mẫu oxit hỗn hợp $70\%La_2O_3-30\%(Mn_2O_3-Fe_2O_3)$	51
Hình 3.15: Sự phụ thuộc hiệu suất hấp phụ As(V) trên CMF73 theo thời gian	54
Hình 3.16: Sự phụ thuộc của ΔpH_i vào pH_i trên CMF73	55
Hình 3.17: Sự phụ thuộc hiệu suất hấp phụ As(V) vào pH trên CMF73.....	56

Hình 3.18: Sự phụ thuộc dung lượng q vào nồng độ C_f trên CMF73.....	58
Hình 3.19: Sự phụ thuộc của hiệu suất hấp phụ As(V) trên LMF73.....	60
theo thời gian.....	60
Hình 3.20: Sự phụ thuộc của ΔpH_i vào pH_i trên LMF73.....	61
Hình 3.21: Sự phụ thuộc hiệu suất hấp phụ As(V) vào pH trên LMF73.....	62
Hình 3.22: Sự phụ thuộc dung lượng q vào nồng độ C_f trên LMF73.....	63